

SKGZ o rezultatih beograjskih pogovorov

V pismu predsedniku vlade Aldu Moru pozdravlja željo obeh vlad, da bo ravnanje z narodno manjšino ustrezalo tudi duhu obojestranskih dogovorov in poudarja, da se manjšina ne sme deliti na kategorije

SPOSTOVANI GOSPOD ALDO MORO PREDESDNIK MINISTRskega SVETA RIM

Izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze je na svoji seji dne 11. novembra t. l. podrobno proučeval rezultate Vašega potovanja v Jugoslavijo.

Prijateljsko vzdušje, v katerem je potekal Vaš obisk, odkritost v razgovorih, ki ste jih imeli z jugoslovanskimi visokimi predstavniki, vsebine skupnega sporočila, zdravice in izjav nam utrjujejo prepričanje, da je Vaš obisk v Jugoslaviji uspel.

Uspeh tega obiska pozdravlja mo, ker pomeni resen korak v naporih, da se utrdi sožitje med državami z različnim notranjim ustrojem in s tem prispeva k utrditvi sodelovanja, pomirjenja in stvari miru na svetu.

Proučevanje odnosov med obema sosednjima državama, podpisani sporazumi in medsebojna obveza, da se bodo nekatera vprašanja začela obravnavati z željo, da se rešijo, potrjujejo obojestransko težnjo po vzpostavitvi vsestranskih in prijateljskih odnosov ter povezavi med narodi obeh držav.

Tak razvoj odnosov med obema sosednjima državama spada v okvir naših želja, ki temeljijo na splošnih vidikih pomirjenja in sodelovanja ter na ustvaritvi boljših razmer za dokončno ureditev vseh vprašanih zvezi s slovensko narodnostno manjšino v Italiji.

Prav v zvezi s tem v prvi vrsti z zadoščenjem ugotavljamo, da se je na razgovorih obravnavala tudi položaja obeh narodnostnih skupinami zagotoviti ravnanje, ki ustreza ne samo črki, temveč tudi duhu obojestranskih dogovorov.

V tem pogledu se nam zdijo zelo pomembna Vaša izjava na tiskovni konferenci, kjer izražate pripravljenost prispevati, da se londonska Spomenica o soglasju čim bolj izvaja in da je treba s posebnimi zakoni zagotoviti izvajanja preostalih njenih določil, ker Spomenica ni bila ratificirana.

Mnenja smo, da je treba gledati narodnostno manjšino kot enoto ne glede na kraj in administrativno področje, kjer živi in ne glede na posebne mednarodne obveze, ki za posamezne dele te manjšine veljajo, zato tudi v tem smislu razumevamo skupno uradno sporočilo.

Ce pa ste, gospod predsednik, v omenjeni izjavi poudarili samo področje Spomenice, mišljimo, da je bilo to storjeno zgolj z namenom, da se formalno omeji na tista območja, ki so predmet tega mednarodnega sporazuma, da pa veljajo izražena načela za vse ozemlje, kjer narodnostna manjšina živi.

Zato pričakujemo, da bodo od Vas napovedani zakoni, ki jih slovenska narodnostna skupnost v Italiji enodušno terja, obsegajo vse področje, kjer bivajo Slovenci, torej tržaško, goriško in videmsko pokrajino. Ne moremo si predstavljati, da ne bi mogli uštevati enakih pravic vsi Slovenci, posebno še, ker ne bi bil tak postopek v so-

glasju z enakostjo državljanov, ki jo določa ustava, na katero ste se, gospod predsednik, upravičeno sklicevali prav ob priliki tega obiska in prav v zvezi z našo manjšino.

Gospod predsednik! Slovenska kulturno-gospodarska zveza izraža svoje globoko prepričanje, da se bodo v sporočilu izražene želje in Vaša zagotovila začela kmalu uresničevati na vseh področjih, kjer so vprašanja še nerešena. Ta vprašanja vam je imela naša Zveza priliko obrazložiti s Spomenico z dne 20. novembra 1964 in ki so v skladu z načeli, sprejetimi v zaključkih skupnih sej vodstev Unione degli Italiani dell'Istria e di Fiume in naše Zveze, ki sta se vršili 24. januarja 1965 v Trstu in 20. junija 1965 na Reki, na katerih so se obravnavala splošna in šolska vprašanja.

Zaradi nujnosti, da bi zakoni v korist slovenske narodnostne skupnosti zadovoljili njeno pričakovanje, izražamo utemeljeno željo, da bi k pripravam omenjenih ukrepov bili povabljeni zastopniki manjšinskih organizacij.

Zahteve slovenske manjšine v Italiji so v popolnem skladu s plemenitimi in hkrati realnimi osnovnimi postavkami skupnega sporočila Vaših beograjskih razgovorov, ki ste jih, gospod predsednik, v svojih izjavah, zdravicah in v pogledenem ter tehtnem zagrebškem govoru še različno podkrepili, zato vam ponovno izražamo v tem pogledu svojo iskreno soglasnost.

S spoštovanjem IZVRŠNI ODBOR SLOVENSKE KULTURNO-GOSPODARSKE ZVEZE PREDESDNIK: Boris Race I. r. Trst, 13. novembra 1965.

Kaj so sklenili v Beogradu

Vsebina skupnega sporočila o pogovorih Stambolić-Moro od 8. od 11. novembra 1965

V četrtek 11. t. m. se je zaključil zelo pomemben obisk predsednika italijanske vlade Alda Mora v Jugoslaviji, saj gre za prvi obisk predsednika italijanske vlade v zgodovini jugoslovansko-italijanskih odnosov sploh. Uradni pogovori med predsednikoma Morom in Stambolićem pa so se zaključili že v sredo z objavo skupnega sporočila, o katerem vsebini smo že med tednom poročali. Toda zaradi velike važnosti razgovorov ne samo za nadaljnjo poglobitev prijateljskih odnosov med obema državama in za utrjevanje miru in pomiritev v svetu, temveč tudi za naše obmejne kraje, zlasti pa za pravice Slovencev v Italiji, objavljamo uradno sporočilo danes skoraj v celoti.

V sporočilu se predvsem poudarja: Pogovori, ki so bili prežeti s konstruktivnostjo in odkritostjo, kar je značilno za odnose med obema vladama — je rečeno v sporočilu — so omogočili, da sta obe strani razložili in primerjali svoja stališča o najvažnejših mednarodnih vprašanjih in proučili probleme, ki neposredno zadevajo odnose med obema državama. Kar zadeva vprašanja splošnega bil sklenjen v Rimu 28. novembra 1964. leta.

Oba predsednika sta z zadovoljstvom sprejela nedavno sklenjeni sporazum o dodelitvi kredita s strani italijanske vlade za refinanciranje v okviru jugoslovanske gospodarske reforme. Prav tako so z zadovoljstvom sprejeli sklenitev sporazuma o ribolovu na Jadranu.

Med bivanjem predsednika Mora v Beogradu je bil podpisan sporazum o carinskem sodelovanju. Oba predsednika sta prav tako sklenila, da se čim prej začne pogovori za sklenitev sporazuma o znanstvenem sodelovanju.

Oba predsednika sta ugotovila ugoden razvoj kulturnih odnosov med obema državama in sta se strinjala, da je potrebno, da se ti odnosi še nadalje razvijajo. V ta namen je bil podpisan sporazum, po katerem bosta obe strani lahko organizirali kulturne centre. Proučili bodo najboljši način za večjo razširitev knjig in časopisov med obema državama.

Izmenjani so tudi pogledi o tretmanu slovenske in italijanske etnične skupine v okviru obstoječih obveznosti. Obe strani sta poudarili, kaj je bilo storjenega za uveljavljanje teh obveznosti in izrazili hkrati željo, da bi na tem področju dosegli nadaljnji napredek z namenom, da se omenjenim skupinam zagotovi tretman, ki ustreza ne samo črki, temveč tudi duhu obojestranskih dogovorov. Obe strani sta izrazili prepričanje, da morajo biti te skupine element razumevanja in zblizevanja med obema narodoma.

Prav tako so proučili tudi nekatera vprašanja, ki bodo lahko vsebina prihodnjih sporazumov kakor je vprašanje razmejitve epikontinentalnega pasu in njegovega izkoriščanja.

Sklenjeno je bilo tudi, da bodo uknili vsotne vizure na potnih dovoljenjih državljanov obeh držav. Razgovori o tem bodo brez ko mogoče. Okrepilo se bo tudi sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo na področju turizma. Napovedali so, da bodo kmalu odprli v Splitu italijanski vizekonzulat.

Obe strani sta se tudi strinjali, da se bo čimprej sestala mešana skupina strokovnjakov, ki naj bi tehnično proučila možnosti za zadovoljitev potreb zainteresiranega prebivalstva; na primer da bi našli najboljši način za izkoriščanje dolin vode Soče za namakanje dolin Gorice in Monfalcone in za izboljšanje cestne zveze med Brijuni in Novo Gorico.

Jugoslavija bo dobrohotno proučila možnost, da bi italijanskim državljanom olajšali vzdrževanje družinskih grobnic na pokopališčih v Istri. Podrobno so se dogovorili in hkrati predvideli zgraditve kostnice v bližini Barje, kjer naj bi bili pokopani posmrtni ostanki Jugoslovancev, ki so padli v Italiji. Poiskali bodo tudi rešitve za nekatera še odprta vprašanja na področju socialnega zavarovanja.

Obisk predsednika italijanske ministrskega sveta se je odvijal v duhu pripravnosti in simpatij v okviru prijateljskega sodelovanja, ki je še posebno koristno zato, ker zagotavlja obema državama dobre sosedske odnose in v splošnem prispeva k popuščanju mednarodne napetosti v sodelovanju z vsemi državami, ki želijo mir. Oba predsednika sta ugotovila, da kljub različnosti posameznih stališč predstavljajo pravkar končani pogovori dragocen primer, kako lahko države z različnimi ureditvami težijo, vsaka na najpriljubnejši način, k skupnemu cilju miru in aktivnega sodelovanja med narodi.

DANES SE BO V RIMU ZAKLJUČIL 36. KONGRES PSI

Santijevi argumenti proti združitvi s PSDI Brodolini, Pieraccini in Corona za politiko večine

Pogoji za združitev bi morali biti tisti, ki jih je postavil že beneški kongres in ki jih je PSDI zavrnila - Pittoni o nujnosti rešitve tržaških vprašanj in med njimi tudi pravic Slovencev - Danes bodo izvolili nov centralni komite in glasovali o resolucijah

RIM, 13. — Z gromkim ploskanjem velike večine prisotnih so udeleženci 36. socialističnega kongresa pozdravili konec govora poslanca Santija, bivšega predsednika Italijanske generalne konfederacije dela. Večja skupina delegatov in gostov pa je začela prepričevati pesem «Bandiera rossa». Navdušenje v dvorani je doseglo svoj višek, ko so staremu socialistu borcu za delavske pravice izročili velik šop nageljnov. Vendar je Santi eden izmed najizrazitejših predstavnikov leve opozicije v stranki, se pravi človek, ki se neutrudno bjuje ne toliko za to, da bi socialisti izstopili iz vlade levega centra, ampak predvsem, da ne bi prišlo do zedinjenja s socialdemokratskih pogojev. Vidne posledice udarne moči njegove besede in prodornost njegovih argumentov je bilo občutno opaziti na obširnem delegatov. Začetka so mu sicer mnogi ploskali, toda počasi so se skupini njegovih pristašev pridružili tudi številni pristaši avtonomistične skupine Nennija in De Martina. Lahko rečemo, da ni noben govornik manjšine dosegel takega uspeha. Lombardi je sicer govoril zelo prepričljivo, toda na koncu je vmešljil številne delegate z nekaterimi ne preveč umestnimi pripombami. Santiju

pristali na sodelovanje socialistov v vladi, a so odgovorili z «ne» ali pa s pridržkom na vprašanje zedinjenja. Na tem kongresu razpravljamo, ali naj socialistična stranka, ki smo jo mi hoteli in smo jo branili pred socialdemokratskim razcepom proti hegemoniji in pred razcepom, ki ga je povzročil PSIUP, še nadalje obstaja ali naj jo likvidiramo. Konec socialistične stranke bo gotov, če bo prišlo do zedinjenja na socialdemokratski in ne na socialistični osnovi, se pravi na tisti osnovi, ki smo jo mi predlagali na kongresu v Benetkah, ko so socialdemokrati naše predloge zavržili. Ta konec bo gotov, če se bo je naprej sodelovanje v podrejenem položaju v vladi te levega centra, ki je samo medla slika tistega levega centra, ki smo ga mi hoteli. Prisotni so prislunili tem besedam in takoj je postalo jasno, da ne bo stari socialisti prizanesel nikomur, niti svojim najbližjim sodelavcem in prijateljem kot sta na primer Nenni in De Martino. Santi je nato pripomnil, da italijanska socialistična stranka ne bo pokopana s tako veliko svecanostjo, saj je propadla tudi tisti tovariši večine, ki so sicer

ne skupščine, ki jo je sprožil Nenni in potem tudi sam umaknil. «Zedinjenje nam torej predlagajo — je dejal Santi — na socialdemokratski osnovi.» «Desničarska nevarnost res obstaja — je nadaljeval govornik — toda to še ne pomeni, da morajo biti socialisti na vsak način v vladi, čeprav je bilo pametno, da se je opustila politična opozicija za vsako ceno. Toda tudi v primeru, če bi se na vsak način hotelo ostati v vladni, ni potrebno zedinjenje s socialdemokrati, ki zastopajo celo bolj zmerna načela.» Nato je Santi naštel pogoje, ki jih je Tanassi postavil za združitev: sprejem načel socialdemokratske internacionale; konec neavtornosti; konec sodelovanja s komunisti v vseh krajevnih upravicah; obveza, da se ne sodeluje v nobenem deželnem levicarskem odboru; sindikalna svoboda kot pogoj za ustanovitve socialistične sindikata. «Ta, zadnji pogoj — je dejal Santi — bi pomenil nagrobni kamen sindikalne enotnosti.» «Zakaj Nenni in De Martino — je vprašal govornik — ne govorita jasno? Stranke bi morale vedeti, kam bo pripeljal kurz za zedinjenje, ki ga Nenni in De Martino nameravata spro-

žiti,» ki je: «De Martino mora jasno povedati kongresu, ali sprejema zedinjenje na Tanassi-jevih pogojih.» Nato je Santi pripomnil, da bi bil ponosen, če bi sedel v internacionalni skupaj z Wilsonom, ne mara pa sedeti skupaj z nemškimi socialdemokratom Schmidtom, ki je pred kratkim poslal pozdravno brzojavko zborovanju bivših esesovcev. V nadaljevanju svojega govora je Santi poudaril, da mora stranka poudariti svoje značilnosti, tudi če sodeluje z drugimi strankami. Delavsko gibanje se je v teh časih znašlo v hudih položajih, samo delodajalci so mirni. Socialistična stranka se ne sme nikoli odreči stikom s komunističnimi delavci, ki predstavljajo ogromno demokratično potencialno silo. Santi je nadaljeval: «Glede konkretne akcije je De Martino dejal, da so zakoni o deželni »nerazumljivo« ostali pred poslansko zbornico. De Martino je izobrazil politični človek ter bi moral vedeti, da je na vsako vprašanje treba politično odgovoriti. Resnica je ta, da se bo krščanska demokracija odločila za dežele, ne za te kdaj, ter le z največjo opreznostjo.» (Nadaljevanje na 2. strani)

Tuji mladenič na obisku

• BERNARD GRUN •

pri Wolfgangu Mozartu

Sinoči proti večeru se je pojavil pred vrtnimi vrati mlad človek in mi je rekel s pristnim reniskim naglasom, da bi rad govoril z gospodom Mozartom. «Naravnost z Dunaja prihajam, mi je dejal, in maestro Wolfgang me je poslal, naj bi izročil pozdrave njegovemu očetu.» Obiskovalec je bil star kakih sedemnajst, osemnajst let, srednje velik in precej krepak, imel je oster pogled in razkrštrani lasje so mu padali na visoko in široko čelo. Sama divja mladost ga je in tako nekako prirčen je bil, da sem ga kar morala pustiti k papanu. Reklama sem mu, naj stopi v hišo, in mu povedala, da sem sestra Wolfganga Mozarta, ter mu pojasnila, kako je z očetom. Potem sem ga peljala gor v sobo k papanu. Po-

gledal — «koliko poguma mi je to dalo.»

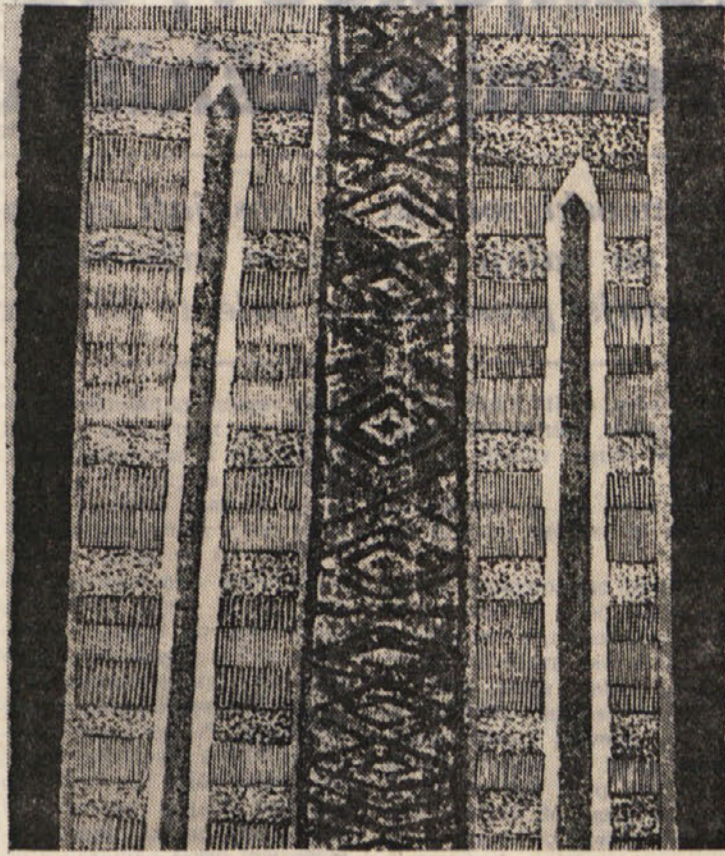
(Odlomek iz knjige: Bernard Grun, ZLATO PERO. Roman o Mozartu. — V slovenskem prevodu je knjiga izšla pri založbi Lipa v Kopru.)

ko hudo, ko je dobil iz Salzburga pismo o vaši bolezni, istočasno je prišlo pa tudi zame pismo od doma, da je mati nevarno bolna in naj se takoj vrnem. Po tem žalostnem naključju sem doživel nekaj, po čemer sem tako hrepenel in kar bi se mi drugače bilo spomnilo morda šele čez več mesecev. Tiste dni, kar sva bila skupaj, sem čutil, da sem maestru bliže in tudi on meni. ...

toval domov v Rheinland k materini bolniški postelji in ki mu je bilo ime Ludwig van Beethoven. «Ne morem več,» je rekel. «Eno uro moram spati, stanca, pa me zbudi ob štiri, prosim te.» Ura je bila štiri, a ni ga mogla buditi, smilil se ji je. Šele ob petih ga je potegnila za rokav. Pomel si je oči, se ji nasmešnil in se zopet lotil pisanja. Ob sedmih je prišel prepisovalec, prevzel skočnato partituro in pomagal Konštanci, da je izžepnega Wolfganga spravila v posteljo. ...

(Nadaljevanje na 10. strani)

SPACAL ZOPET NA QUADRIENNALU

L. Spacal, Črnski spiritual

V tem mesecu se v Rimu odpre Quadriennale — največja razstava italijanske umetnosti, ki jo prirejajo vsaka štiri leta. Naš tržaški akademski slikar Lojze Spacal je stalni gost te razstave že od leta 1948. L. 1956 je bil povabljen z 12 deli ter prejel nagrado mesta Rima. (Premio Città di Roma). Letos je edini iz vse dežele povabljen s petimi deli. Z enakim številom slik je povabljen — tudi edini v deželi — na «biennale Sredozelja», ki se bo pričel decembra v Kairu. ...

Mariborska založba Obzorja pa pripravlja veliko monografijo o Spacalu, ki bo izšla spomladi 1966. Studijo o slikarju in celotnem njegovem delu pripravlja Aleksander Basin in izšla bo v štirih jezikih: v slovensčini, italijansčini, angleščini in nemščini. V knjigi bo okrog pedeset celostranskih reprodukcij, od katerih bo deset v barvah.

Poslovilna pisma za svobodo ustreljenih

(Založba Obzorja, Maribor)

«Ta knjiga je zbirka najbolj pretresljivih dokumentov iz zgodovine narodnoosvobodilne vojne na slovenskem štajerskem. To je zbirka poslovilnih pism, ki so jih napisali pred nasilno smrtjo zavedni slovenski ljudje. Napisali so jih sinovi in hčere slovenskega ljudstva, ki niso klonili pred veliko nacistično silo in ki so bili z vsem srcem predani osvobodilnemu boju slovenskega naroda ter so bili za svobodo domovine pripravljali trtovati svoja življenja. Poslovilna pisma so dragoceni dokumenti, ki z veliko močjo pričajo o našem boju za svobodo. Poslovilna pisma so svojem dragim spominom na njihove starše, brate, sestre, sinove in hčere. Poslovilna pisma niso le

dokument in niso le spomin, so naše narodne svetinje. Napisana so bila svojem v slovo, napisana pa so bila tudi vsemu trpečemu in bojujočemu se slovenskemu ljudstvu v najtežjem, a tudi najslavnem obdobju njegove zgodovine. Pisma, zbrana v tej knjigi so veličasten in trajen spomenik talcem in naši narodnoosvobodilni vojni. ...

POGOVOR S PRIMORSKIMA SKLADATELJEMA

Danilo Švara in Alojz Srebotnjak ob dvajsetletnici Glasbene Matice

ŠVARA: Priznati morate, da naš delež k splošni slovenski kulturi ni majhen - SREBOTNJAK: Lahko rečem, da glasbeno življenje v Trstu, čeprav morda bolj od daleč, spremljam ves čas

Pomenkovanje z dr. Danilom Švaro je teko tako nepriljubeno in sproščeno, da ni bilo pri tem niti trdnice duha po euradnem intervjuju. Mogoče je k temu pripomoglo celotno prijatelno okolje v njegovi delovni sobi na Cankarjevi cesti — klavir, pisalna miza, velika knjižna omara z bogato literaturo o glasbeni umetnosti, Maleša, Tometa, Kralja, Preglja, Pavlova — največ pa prav gotovo prijazen odziv samega dr. Švara. ...

pa velja to za simfonijo «In modo istriano», nadalje za zborovske skladbe in še posebno za opero «Slovo od mladosti». ...

znani in nagrad. Leta 1956 je do bil še kot študent Akademije za glasbo Prešernovo nagrado. Isto leto je dosegel četrto mesto na tekmovanju skladateljev «Concorso musicale G. B. Viottini» v Verzelliju (Diploma di segnalazione). Je dobitnik Kajuhove nagrade za

skladbo «Requiem za talca» letnate nagraje Prešernovega sklada v letošnjem letu za «Microsongs». Srebotnjak pa se je z uspehom lotil tudi komponiranja filmske glasbe. Tako je na filmskih festivalih v Pulju prejel nagrado za film «Balada o trobentni in oblaku» ter za film «Ne joči, Peter». V Beogradu pa je bil nagrajen za filmsko glasbo kratkometražnega filma «Grafika človeku». ...

Pragi in seveda na zagrebškem biennale. ...

W. A. Mozart

hlevno je ostal pri vratih, jasnem pa stopila k postelji, da bi povedala papanu vzrok tega obiska.

«In kako je kaj mojemu sinu? Starčku se je videlo, da je težko odprl oči in se z obrazom obrnil proti tujcu, ki se mu je počasi približal in odgovoril: «Dobro mi je, gospod kapelnik.» Glas je bil precej rezen, a prijeten. «Upa, da boste tudi vi kmalu zopet zdravi in boste na jesen lahko prišli v Prago, da boste pri premieri nove opere Don Juan.»

«Don Juan?» Papan je s teža vo vzdignil. «Povejte mi še kaj o tem.»

«Pripoveduje o razuzdancu, kako hodil po svetu in pride nazadnje v peklo.»

«Čudna snov.» je papa prav po njihova izgovorila. Mladeniču se je obraz zresnil. «Glasba je nekaj nad vse svetega, gospod kapelnik. Kdor se zateka h glasbi zato, da prikazuje pohotnost in prostaške občutke, jo skrušno. Njegov rezi glas in besede so razodevale odločno prvirnost nekemu mogočnemu idealu, ki pa je njemu samemu se meglen in nejasen.»

«Ali ste vi glasbenik? ga je vprašal papa.»

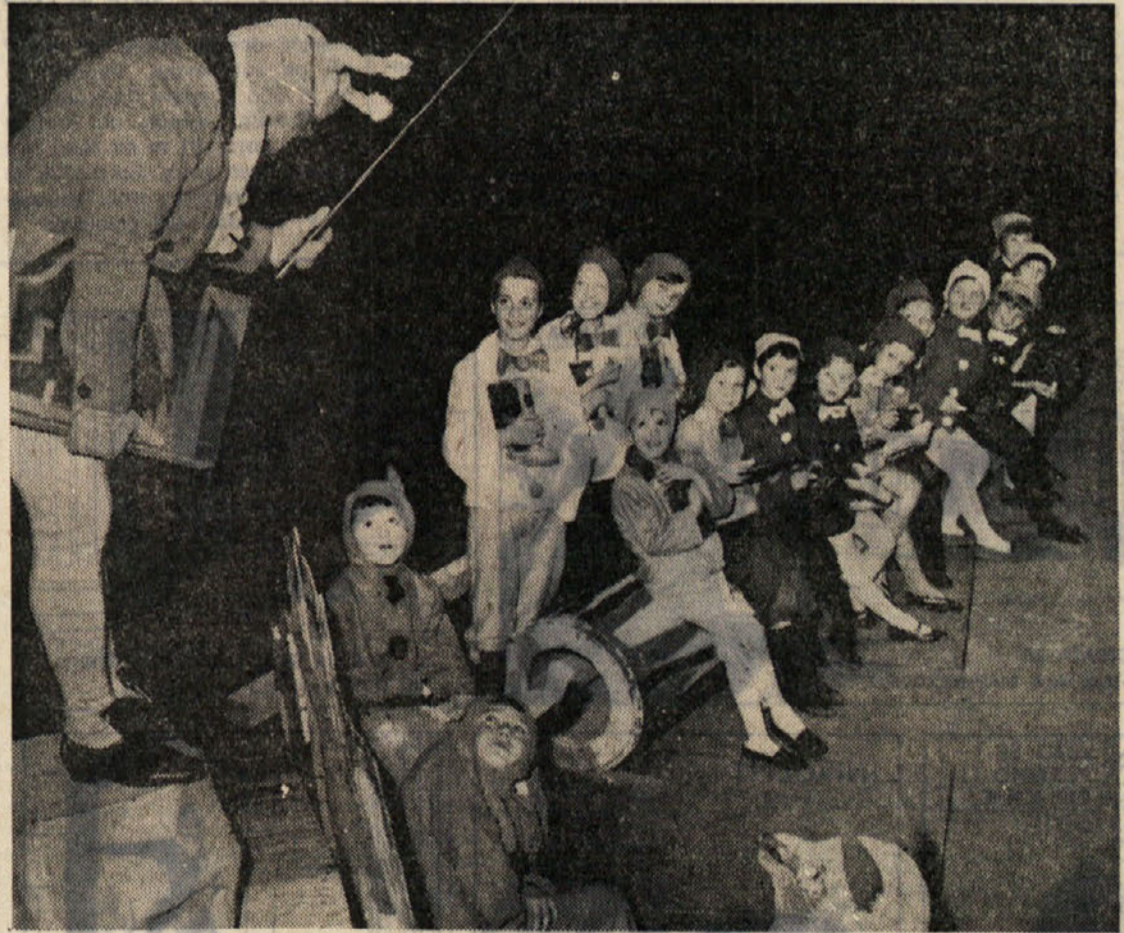
«Organist pri nadškofu v Kölnu,» je odgovoril. «Dolgo sem protil kneza, da bi me poslal na Dunaj študirat kontrapanct in strojne forme pri Mozartu. Maestro me ni bil nič kaj vesel, ker je imel delo z opero; ko je pa videl moje prve skladateljske poskuse, je bil tako ljubezljiv, da me je sprejel za učenca. Najprej je pisal samo teme za fuge in jih dajal meni, naj jih izdelam, sam je pa v sosečni sobi delal svoje. Tako so bile tiste ure jako mčne za oboja in so se mi zdele od slne dolge.»

«Wolfgang gotovo ni mislil, da je njegov poklic, naj mladim rodovom razvija suboparna akademski pravila glasbene teorije, sem si mislila, in mu najbrž ta čudni, neprijazni fant tudi osebno ni bil všeč.»

Bratov učence je že moral uganiti moje misli. «Kar hudo mi je, ko vem, da sem bil maestru Mozartu nadležen in sem za zdrževal pri bolj važnem delu. Ko me je pozneje nekoč slišal igrali klavir, je rekel nekemu prijatelju v drugi sobi nekaj, kar sem potem izvedel in kar me je spodbudilo, da sem vtrajal pri njem.» Prenehaj je, kakor da bi bil že preve rek, toda papa, ki ga je zvesto poslušal, ga je vprašal: «Pa kaj je rekel moji sin?»

Fantu je bilo nerodno, zardel je in nekako stokal: «Pazite na tega mladeniča, ne bo dolgo, ko bo zaslovel po vsem svetu.» «Lahko si mislite, baronica,» — me je po-

Vesela vest za otroke

Z vaje za igro «Janko in Metka», katere premiera bo v Kulturnem domu, v četrtek, 18. t. m.

Dvoje poučnih knjig: ZGODOVINA ČLOVEŠTVA in ZLATI FARAON

Pri mladinski knjigi v Ljubljani sta izšli pred dnevi dve knjigi iz področja zgodovine. Prva je knjiga Zgodovina človeštva, ki jo je napisal Hendrik Willem Van Loon, druga pa zgodovinski roman Karla Brucknerja Zlati faraon. Gre za dve kvalitetni deli, ki ju na knjižnem trgu ni prezreti. Zlati je prva knjiga. ...

poljudno napisani zgodovini človeškega rodu. Avtor je svojo knjigo napisal predvsem za ameriško mladino, vendar je knjiga več kot privlačna in koristna tudi za odraslega bralca zaradi zanimivega in preglednega prikaza svetovne zgodovine, toda napisana je tako, da jo je užitek prebrati, ideje, ki jih izražava avtor, sicer svobodomiseln, pa so prav blizu stališčem znanstvenega socializma, pa čeprav avtor ni pisal zgodovine s stališča historičnega materializma. Tako ta knjiga nizozemskega avtorja Van Loona, ki je sicer živl in deloval kot profesor v Ameriki, predstavlja delo, ki bo morda ustrezalo našim potrebam po

kvart dejstvo, da avtor posebej poudarja nekatere pojave in dogodke v zgodovini. Po uvodu začenja avtor svoje delo s prikazom prizorišča, opisom nastanka sveta in najstarejših prednikov človeka nato pa si sledijo poglavja od prazgodovine, Sumerjcev, Fenicianov, Egiptčanov, Grkov, Rimljanov, Srednjega veka do novega časa Napoleona in prve svetovne vojne. Kakšne posebne razlage knjiga niti ne potrebuje, ker dovolj zgornje govori delo samo. Tekst dopolnjujejo številne risbe, glede katerih je avtor dovolj znanilno na prvo stran knjige napi-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Nečloveško trpljenje kaznjencev, obsojenih na veslanje na srednjeveških galejah

Hujše od smrtnih kazni

Prvi galeoti so bili vojni ujetniki - Francoski sodniki so obsojali zločince, namesto na zapor ali na smrt, na veslanje na galeji - Redki so tako kazni preživeli Spomini holandskega galeota - Za najmanjši prestopok so galeote strahovito bičali

Na sliki vidimo mlado Sharon Tate iz Texasa (levo), ki izpodkopa tla Kim Novak (desno). Takšna je pač usoda zvezdnice

O smrtni kazni v zadnjem času mnogo govore in se mnogi ugledni pravniki, državni in drugi javni delavci močno zavzemajo za to, da bi smrtno kazen odpravili in jo spremenili v kazni, ki naj bi dala zločincu možnost, da se po boljši in da bi se po določenem času mogel vključiti v človeško družbo kot njen koristen član...

Kartažani so imeli galeje, bojne ladje, katere so veslali galeoti, sužnji, ki so jih ujeli v bojih. Ti sužnji so bili prikovanji k veslu na galeji za vse življenje.

Na mesto vojnih ujetnikov pa so v poznjših stoletjih postavljali obsojence. Zlasti v Franciji in Španiji so skrbeli za to, da so bile njih galeje vedno v obratu in so zaradi tega njih sodišča nenehno skrbelo za »nove kadre« veslačev na galejah.

Ce je bil francoski ali španski podložnik obsojen na dosmrtno »galejo«, so mu najprej vžgali posebno znamenje na rameni, nato pa so ga postavili na sramočni oder.

zati. Zatem so jih z biči nagajali na galeje, kjer so jih po pet ali šest skupaj vklelili na eno klop. Od tedaj se je pravzaprav začela za vsakega od njih kazni.

Sleheri teh sotrpinov je moral odsled, če je bil obsojen na dosmrtno kazni, z vsi šestdesetimi ostati svoje življenje: skupaj sedeti, spati, jesti, opravljati telesno potrebo in dan za dnevom v taktu pogajati okoli 15 metrov dolgo veslo.

Dasiravno se je iz tistega pekla le redkokdo rešil, so se vendarle ohranili zapiski nekaterih, ki se jim je posrečilo pobegniti. Eden od teh je Vidocq, poznjši šef pariške tajne policije za vlade Napoleona I.

Ob vsakem najmanjšem prestopku so nesrečnika obsodili na bičanje z namočeno vrvijo. Kaznjeno so položili na klop ali pa na kako desko, pri tem so ga štirje morali trdno držati. Nato ga je turški suženj začel bičati.

«Nekoč smo morali 24 ur veslati brez prestanka, brez odih, brez odmora. Pazniki so nam od časa do časa vtilkali v usta prepečenec namočen v vino. Toda ne iz sočutja, marveč zato, da smo mogli veslati, da nismo omagali.

«Hrana teh nesrečnikov je bila zelo enolčna in še pečla po vrhu. Dnevno so prejeli pol kilograma kruha, četrt kilograma fižola ali graha in vodo.

Toda Cen Huan Hsin nima o vsem tem nobenega dvoma. To svoje prepričanje opira na naslednja dejstva: Prvi Evropejci, ki so prispeli v Ameriko, so ugotovili popolnoma podobnost tamkajšnjih prebivalcev s prebivalci vzhodne Azije.

Zvezl se imel je zgodovinar Cen-Hua-Hsin objavil v glasniku kitajske komunistične mladine vrsto člankov, s katerimi dokazuje, da je prišel Kolumb v Ameriko šele dolgo časa za Kitajci. Pri tem se kitajski zgodovinar sklicuje tudi na sovjetsko revijo »Znanost in oblast«.

Vozel se imel je zgodovinar Cen-Hua-Hsin objavil v glasniku kitajske komunistične mladine vrsto člankov, s katerimi dokazuje, da je prišel Kolumb v Ameriko šele dolgo časa za Kitajci.

«Ko smo bili še mladi, so nas učili, da je odkril Ameriko Kristof Kolumb, ki je pravzaprav mislil, da je dospel v Indijo. Kasneje smo slišali, da so prvi prispeli v Ameriko, ki so prispeli v Ameriko, so ugotovili popolnoma podobnost tamkajšnjih prebivalcev s prebivalci vzhodne Azije.

«Nekoč smo morali 24 ur veslati brez prestanka, brez odih, brez odmora. Pazniki so nam od časa do časa vtilkali v usta prepečenec namočen v vino. Toda ne iz sočutja, marveč zato, da smo mogli veslati, da nismo omagali.

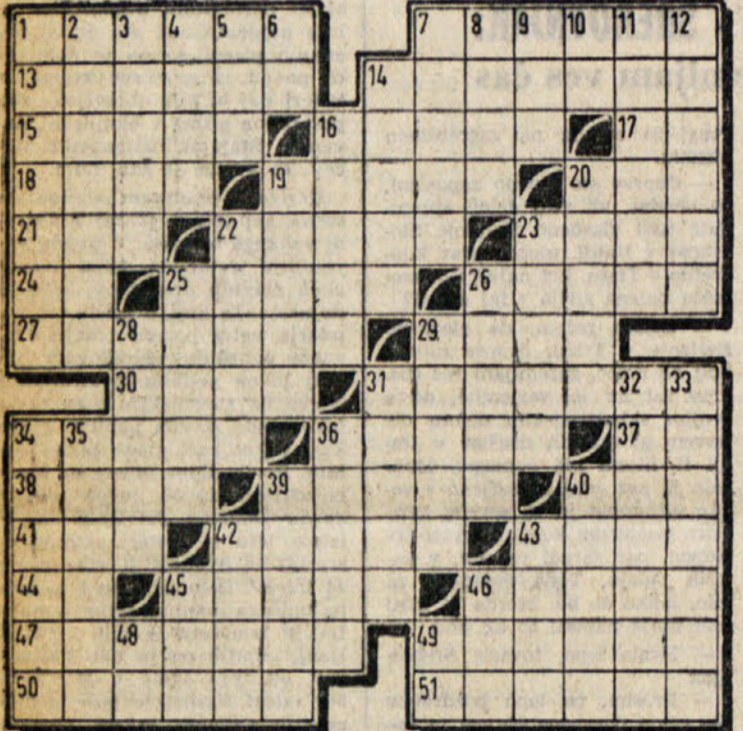
«Hrana teh nesrečnikov je bila zelo enolčna in še pečla po vrhu. Dnevno so prejeli pol kilograma kruha, četrt kilograma fižola ali graha in vodo.

«Ko smo bili še mladi, so nas učili, da je odkril Ameriko Kristof Kolumb, ki je pravzaprav mislil, da je dospel v Indijo. Kasneje smo slišali, da so prvi prispeli v Ameriko, ki so prispeli v Ameriko, so ugotovili popolnoma podobnost tamkajšnjih prebivalcev s prebivalci vzhodne Azije.

«Nekoč smo morali 24 ur veslati brez prestanka, brez odih, brez odmora. Pazniki so nam od časa do časa vtilkali v usta prepečenec namočen v vino. Toda ne iz sočutja, marveč zato, da smo mogli veslati, da nismo omagali.

Kitajci so odkrili Ameriko že tisoč let pred Kolumbom

To naj bi dokazovale azteške izkopanine in razni napisi Za njimi so prišli v Ameriko Vikingi, šele nato pa Kolumb

nica, skrnina, 50. prebivalec Anama, 51. brezglavost, zbežanost, splošen preplah. NAVPICNO: 1. mesto v južni Španiji, 2. žensko ime, 3. neumnost, norčija, 4. italijanska pisateljica (Ursula), 5. poželenje, strast, 6. začetni primika in imena slovenskega pisatelja (eksmetske slike), 7. zgodba o živali, 8. britansko oporišče v južni Arabiji, 9. Ullenspiegelov tovarš, 10. okrajšava za kiloliter, 11. sodobni slovenski literarni kritik (Anton), 12. sol solitrne kisline, 14. pokrit hodnik na železniški postaji, 16. strahopeten umik, 19. volne mere, 20. ime angleške filmske igralkice Doris, 22. vrste lirskih pesmi, 23. tanka kočica, opna, 25. mesna jed, 26. velolet v centralni Aziji, 28. tropska ovijalka, 29. denarna enota v Kostariki, 31. mesto ob reki Labi v zahodni Severozahodnem delu ZDA, 34. žensko ime, 35. junak številnih filmov o džungli, 36. nabiralac gob, 39. razum, 40. starodaven narod v severni Perziji, 42. širna puščava in suha stepa v Mongoliji in Kitajski, 43. pisec popularne »godevine slovestva«, 45. glavno mesto ob Tiberi, 46. mesto v Piemontu južno od Torina, 48. romanski spomenik, 49. enaka soglasnica.

RESITVE PREJŠNJE KRIZANKE

VODORAVNO: 1. Beograd, 8. udinec, 8. ostrga, 15. reneta, 16. skala, 17. Nen, 19. gnev, 20. pivo, 21a Karas, 23. Iri, 24. oma, 25. oma, 25. Majj, 26. LR, 28. na, 29. RI, 30. sonce, 31. Aisir, 53. Posti, 34. start, 35. sorta, 36. glina, 37. sreda, 38. Kranj, 39. as, 41. la, 42. in, 43. rana, 44. sto, 45. ime, 47. dnina, 49. Alan, 50. ko, 52. Ika, 53. žvala, 54. Atenec, 56. Trianon, 58. ranina, 59. anglist.

VODORAVNO: 1. veliko pristanišče na Poljskem, 7. prizidek pred oknom, mestovž, 13. krvnik, 14. pripadnik posebne letalske enote, 15. voinava, dišava, 16. pesnitev, 17. avtomobilna oznaka Virovitice, 18. vlakna, 19. italijanska filmska igralka (Sophie), 20. hiter tek, 21. ime jugoslovske pevke zabavne glasbe Stofok, 22. okronosa opica, ki živi na Sundskem otoku, 22. ima slovenske pisateljice Mihelič, 24. avtomobilna oznaka Danske, 25. mesto ob reki Aare v severozahodni Švici, 26. krilo poslopja, 27. dansko pristanišče na Limfjordu, 29. glavno mesto francoskega departmaja Calvados, 30. glavno mesto romunske pokrajine Moldavije, 31. otčeče v srednjem Jadranu, 34. slovenski zgodovinar (Jostip), 36. po vojni umirili slovenski pesnik in dramatik (Pavel), 37. kemični znak za radon, 38. jezero v Etiopiji, 39. populon neuspeh, fiasko, 40. velolet v Italiji, 41. predujem, 42. francoski filmski igralec (Jean), 43. izraelska filmska igralka (Dahlia), 44. začetni dominiona Britanske skupnosti narodov v Oceansiji, 45. literarni zvrst, 46. mladar Primorske Hrvaške v 9. stoletju, 47. premer nabojev ali cevci pri strelnem orožju, 49. ud-

ARGONAVTI - KRALJEVA TELESNA STRAŽA JE NAPREJUJOČIM PREDSTAVLJALA MAJHNOOVOIRO. POT JE PROSTA! NAD KRALJA! ...LE EDEN SE JE NAMERAVLJAL BORITI DO KONCA-KRALJ LAOMEDON. VDAJ SE! PUSTIMO TI ŽIVLJENJE! NIKOLI! O, PREROKBA! ... O, BOGOVI! NISEM VAS RAZUMEL... KO STE REKLI... DA ME BO POGUBIL TISTI... KI BO REŠIL MOJO HČER... SAM... SEM... KRIV SVOJE... USODE...

Podobnost Aztekov s Kitajci

Leta 1923 so našli pri Teotihuakonu, ki leži severno od mehiške prestolnice tretji stolp poleg stolpov »Inca« in »sonca«. Tedeni kitajski potnik v Mehiki je takoj ugotovil, da so bile na stolpu vrezani ideogrami, ki so pomenili »sonca«, »meso« in »oko« po kitajsko in na kitajski izvor kraja spominja tudi ime Teotihuakan. Tudi na novčkah, kamnih in starinskih predmetih in Ekvadorju in Peruju so ugotovili kitajske napise. Azteška civilizacija, ki je v Srednji Ameriki ovela že pred prihodom Kolumba, je bila pod vplivom kitajske kulture, zlasti v zvezdovanstvu in bogoslojstvu.

Polemike o »almanahu«

Zgodovinar Sung You pa je povzvel v omenjenem listu razpravo in polemike glede »almanaha« v preteklosti. Pri tem omenja študijo nekega Francoza, ki mu pravi Cinle (za katerega pa se ne more ugotoviti, kako se je pisal po francosko), ki je že leta 1761 trdil, da je utegnula biti država Fisang Mehika ter da so budistični menihi prispeli na to ozemlje že v petem stoletju. Toda nemški zgodovinar Ke La Pu Lo Te (tudi zanj se ne ve, kako se je resnično pisal) je trdil, da je bil Fusanj Japonska.

Zemljevid iz Yale

Cen Hua Hsin tudi pojasni, zakaj je Kolumbovo odkritje dvignilo toliko prahu, in tedenjem svetu, medtem ko ni ničesar imenoval in povečeval Kitajcev, ki so odkrili Ameriko že toliko stoletij prej. Ze Engels je ugotovil, da je bila v Evropi pred odkritjem Amerike glavna skrb nadbom novih ležišč zlata. Ravno slia po zlatu je gnala Spanca na Atlantik. Ko so ga končno našli, se je uresničilo njihovo kolonialistično hotenje in so dogodek zez-

HOROSKOP - Veljav od 14. do 20. novembra. OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V čustvenih odnosih ne smete pretiravati in ne smete pozabiti na vezi, ki jih imate že dolgo časa z drago osebo. Nasrta utegne ljubosumje. Z dobro besedo in z nekoliko dobre volje boste prepričali razdor s prijatelji. Na delu boste polni energije. BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Uživate srečo, ki vam jo nudijo ti dnevi. Pazite, da ne boste povzročili okrog sebe neveljivosti ali obrokovanja. Lahko razširite svoje obzorje ter si uredite svoj položaj na delu. Skušajte prihraniti čas za razna kardinna opravila. DVOJKICA (od 21. 5. do 20. 6.) Vaša srečanja bodo zelo prijetna in vas bodo umirila, čeprav ne bo posebnega navdušenja. Poljudje v družbo prijateljev, s katerimi se dobro zurnete. Na delu boste imeli mnogo obveznosti in pazite, da jih dobro izpolnite. RAK (od 21. 6. do 22. 7.) Obnašanje ljubljene osebe se vam bo zdelo nerazumljivo in zato boste zelo vznemirjeni. Ne posvečajte prevet pomena nekaterim okoliščinam niti sodbi tretjih oseb. Vaš osebni položaj bo na splošno ugoden, le na delu boste imeli nekaj skrbi.

Vzgojitelji našega glasbenega naraščaja

Lahko rečem, da že skozi celo leto beležim skrbi in preglavice naših «matičarjev» za dostojno proslavo 20-letnice. Pripravili so načrt, določili datum, potrkali na vrata dobrotnikov za nesebično pomoč, ker so ugotovili, da praznovati 20-letnico po 20 letih nekaj stane. Vsi govorijo samo o tem, celo od Primorskega dnevnika zahtevajo, da posveti Glasbeni Matici eno stran. Delajo, garajo, učijo, tarnajo, kritizirajo, vztrajajo, vendar napredujejo. Vse za Glasbeno Matico, za manjšino.

Pa naj kot njihov prijatelj in tovariš spregovorim dve besedi tudi o njih, katerim gre danes velika zasluga, da stojijo pred ničlo 20-letnice številka dva.

Moje beležke sledijo v vrstnem redu kakor sem koga srečal.

IGNACIJ OTA

Ti si kontrabasist, koliko gojencev imaš, kakšno je zanimanje za ta instrument in kaj učiš se poleg kontrabasa?

Trenutno imam samo enega. Zanimanje za kontrabas je minimalno, kljub temu da ga pogosto srečujemo v sestavi lahkih zabavnih ansamblov. Poleg kontrabasa učim še klavir, harmoniko in letos prvič tudi harmonijo. Poučujem 20 učencev v podružnici na Proseku.

Vem, in slišal sem tudi, da komponiraš?

Ce veš in si slišal, ne sprašuj. Kje se udejstvuješ izven Matice?

Vodim zbor Prosek-Kontovel na Proseku in Valentin Vodnik v Dolini. Stiri vaje na teden, vmes se ta in ona seja, tako da nimam časa zase, posebno za tisto, kar si slišal, kompozicijo. Za tako stvar je potreben čas.

SVETO GRGIČ

Kakšne so možnosti za oddelek za trobilo? Kje in kaj poučuješ, uspehi tvojih gojencev?

Spočetka ko sem pristopil k Matici je bilo največ gojencev za take instrumente, ki jih uporabljajo v plesnih ansamblih, večina trobente in pozavne. Takih je že nekaj, ki igrajo v raznih orkestrih — dovolj je tri do štiri leta pridnega učenja pa to zmorejo. Trenutno imam enega za rog in drugega za pozavno, ki sta premostila kritično dobo, da bišla k plesnemu orkestru in se z največjo resnostjo oprijela študija. Reči pa moram, da so tudi že zelo dobri in sposobni učenci ušli k plesu, brž ko so ugotovili možnost lahkega zasluka. Pouču-

jem v Trebčah klavir, harmoniko, bombardino. Trebče imajo veliko možnosti za dober in številčen mladinski zbor. Mlajši godci v Trebčah so dobili prve nauke pri podružnici.

Kje se udejstvuješ izven GM? Kot pevovodja pri zboru Slovan na Padričah, zboru Slovenec v Borštu, sem kapelnik godbe v Trebčah in sodelujem pri orkestru Matice. Skupno pet večerov na teden. Veselilo bi me igrati v stalnem orkestru ali voditi popolno veliko zasedbo godbe na pihalu.

OSKAR KJUDER

Ve zakaj sem prišel do njega in mi ne pusti do besede.

Sem enajsto leto pri Matici... pred vojno študiral violino na konservatoriju... battaglione speciale... nato partizan... Simoniti in Rupel sta me prepričala za študij glasbe. Sedaj imam od 17 do 20 violinistov. Imamo obetajoče glasbene talente, ki si bodo lahko nekega dne s tem poklicem služili kruh... dirigiranje? ...vedno sem strmel po takem delu. Saj sem za časa študija v Ljubljani ustanovil in vodil štiri leta mladinski simfonični orkester... naš tržaški orkester šteje od 30 do 35 in do 41 članov, od katerih polovica diplomiranih, drugi so amaterji in gojenci šole... je samostojen, ima svoj odbor, sestavljen je v mali simfonični zasedbi... komponiral do danes malo... več instrumentaliziral za naše potrebe... pomagam pri gledališču in na prosvetnem področju, kadar je potreba, saj imamo upanje, da bo tudi pri nas dosegla kultura več pravic in podpore...

UBALD VRABEC

V eni zadnjih številkih nekoga goriškega slovenskega tednika je bila izrečena ostra moralna kritika proti GM. Kaj praviš k temu?

Saj je že Mihec v Primorskem odgovoril. Mislim, da takšen zahrbtn napad ne zasluži resnega odgovora.

Kaj po tvojem še manjka pri Glasbeni Matici?

Verjetno denar. Zelo me veseli, da je Matica po dolgoletnih poskusih vendarle enkrat uvedla pouk za solo petje in želim, da bi pouk ne bil enodnevna mušica, ampak, da bi trajal toliko let, da bi ustvarili primeren kader pevcev solistov.

Kako gledaš na možnost, da bi Glasbena Matica delovala kot oddelek s slovenskim učnim jezikom pri državni glasbeni šoli — konservatoriju?

Ta ideja ni napačna in bila bi tudi zelo naravna. V Trstu je pa vzdušje tako, da najbrž na to resno še ne moremo misliti.

GOJMIR DEMŠAR

Ali ustreza učni načrt naše glasbene šole enakovredni italijanski glasbeni šoli?

Ustreza, pač ne ustreza število učnih moči. Premalo jih je. Sedem za več kot 200 gojencev, poleg teh pa je pouk poverjen še

nekaterim pomožnim učnim močem.

All nudi naša glasbena šola zaokroženo glasbeno izobrazbo?

Da, če jo lahko primerjamo recimo s trgovsko akademijo, ravno toliko.

Zakaj in kdaj opravljajo izpite na tržaškem konservatoriju?

Zato, ker naša šola še ni javno priznana. Opravljajo izpit, kadar predelajo učno snov, ki je predpisana za opravljanje državnega izpita.

Je oprema glasbene šole zadovoljiva?

Ne. Primanjkuje klavirjev. Tisti, ki so, so močno izrabljeni, manjkajo pa nam še drugi instrumenti.

Spada prirejanje prireditev in gostovanj v redno delovanje glasbene šole?

Ne. To delo opravljajo nameščenci GM iz zavesti, da je potrebno nuditi našim ljudem kvalitetne glasbene prireditve.

Kako vam ustreza dvorana Kulturnega doma za koncerte?

Srečni smo, da jo imamo. Priponil pa bi, da je nujno potrebno opremiti oder s «camero».

Prav tako bi bilo potrebno akustično urediti malo dvorano, da bi jo lahko s pridom uporabili.

Kje se udejstvuješ izven Matice?

Kot glasbeni publicist predvsem za radio Trst A, radio Koper in radio Ljubljana ter Primorski in druge revije. Kot pianist in klavirski spremljevalec v radiu in na javnih prireditvah.

SILVAN KRIZMANČIČ

Kje in kaj delaš?

Poučujem v Gorici in podružnicah v Standrežu, Sovodnjah, Steverjanu in Doberdolu skupno 40 gojencev, ki se učijo klavir, violino, harmoniko, kitaro, klarinet in trobento. Pred štirimi leti je bila z mojo nastavitvijo ponovno obujena glasbena šola na Goriškem, kar smatram za izredno veliko pridobitev goriških Slovencev. Danes se pri prosvetnem delu občutno pozna vrzel 15 let, ko je bila Gorica brez glasbene šole. Trenutno imamo za tako število gojencev še dve pomožni učni moči, vendar bo potrebno razmisliti o redni nastavitvi še enega kolega.

Kje se udejstvuješ izven Matice?

Sem pevovodja pevskega zbora «Briški grič» v Steverjanu in goriški tajnik Prosvetne zveze.

EMA VRABČEVA

Vi poučujete klavir. Koliko otrok je šlo «skozi vaše roke» do sedaj?

Dosti. Po trideset na teden; vsekakor preko norme. Vseh pa skoro, da jih ne bi mogla prešteti.

Je kdo vaših gojencev dosegel vidnejše uspehe?

Je. Naj omenim samo dva — Vojka Cesarja in Danijelo Nedoh, ki sta nato šla na konservatorij.

Katerega instrumenta naj bi se otrok začel najprej učiti?

Skoro vsi pridejo k Matici, da bi se učili klavir, v glavnem zato, ker je to najbolj komudno, ker imajo mogoče doma klavir, ker starši želijo, da zna otrok zaigrati doma narodno pesem ali kaj drugega. V začetku smo take prijave sprejemali brez ugovorov, kasneje pa smo jih začeli usmerjati tudi na druge instrumente. Tako pripravljamo tudi naraščaj za naš slovenski orkester. Želeli bi, da bi se kakšna deklica odločila recimo za oboo ali flavto.

K nam prihajajo gojenci zelo radi. Tudi s konservatorija so že pristopili k nam. Vzrok za to najdemo v tem, da skušamo otroke razumeti, jim pomagati in da jih tudi dobro učimo.

SERGIJ RADOVIČ

Koliko let poučujete in kdaj si prišel k Matici?

Prvo leto sem začel poučevati teorijo in solfeggio v Nabrežini, lani sem imel že več dela, letos pa sem popolnoma zaposlen in učim v Trstu, Nabrežini in Devinu klavir, harmoniko, solfeggio in otroški zbor.

Ti si razmeroma novinec pri Matici, povej še kaj o sebi.

Obiskoval sem tehnično šolo «Volta», jo zapustil in se posvetil študiju glasbe — klavirja. Študiral sem privatno in opravil izpite na konservatoriju ter letos diplomiral. Posvetil se bom pedagoškemu delu, kajti kot pianist imam preveč treme pred publiko. Delujem še kot predsednik prosvetnega društva Igo Gruden v Nabrežini in ugotavljam, da marsikje predstavlja podružnica Glasbene Matice edino prosvetno delovanje v tistem kraju.

ERMINIJ AMBROZET

Imam 22 učencev v Nabrežini in 7 v Trstu. Pripravljam produkcijo naših gojencev za Sempeter pri Gorici. Poučujem klavir in harmoniko ter se mučim z mladinskim zborom. Poudarjam, da je delo z mladinskim zborom zelo vzgojno in daljnosežno predvsem zato, ker tem mladim ljudem vzbudi veselje do našega petja. V zboru odraslih v Nabrežini je veliko takih, ki so kot otroci peli v mladinskem zboru Matice. Devin in Nabrežina zmoreta danes mladinski zbor Kraški slavček, ki šteje 45 otrok.

Nekoliko se ukvarjam z lahko glasbo, sedaj pripravljam klavirski koncert, ki ga bom posnel za radio Koper. Vodim mešani zbor prosvetnega društva Igo Gruden v Nabrežini, zbor dobro napreduje in šteje 38 članov, ker so se starejši pevci končno zbu-

dili in pristopili k zboru, želeli pa bi, da bi prišli še tisti, ki se še obotavljajo.

MAJDA PERTOT

...prijetno in prijazno dekle, ki vam odgovori na telefonski poziv ali pa vas sprejme in najavi ravnatelju. Na moja vprašanja tako odgovarja:

Končala sem učiteljske. Delo pri Matici mi ugaja, ker ni dolgočasno, vsak dan prinaša nove probleme, skrbi in njihov rešitev. Ugaja mi delo z mladino, ki je pri nas ne manjka. Zal mi je, da se nisem tudi sama učila kakega instrumenta.

Edvin Svab

Glasbena Matica...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ijanske Opere, ki ga je v poletju 1956 organizirala Glasbena Matica skupno s SHPZ in SG iz Trsta.

Da bi seznanila z glasbo tudi najširše plasti slovenskega življenja na Tržaškem, je Glasbena Matica pritegnila k sodelovanju nekaj najboljših ansamblov folklorne in zabavne glasbe Pevski kvintet «Lisinski» (Zagreb)

Gorenjski kvartet Operni kvintet «Niko Stritof» Dalmatinska skupina radia Zagreb

Folklorna skupina «France Marolt»

Zabavni orkester in solisti radia Ljubljane (dir. Bojan Adamič)

Kvintet «Avsenik» Ansambel «Borut Lesjak» Ansambel «Mojmir Sepe» Veseli planšarji Vaški kvintet

Pri teh nastopih so sodelovali tudi naslednji solisti: Ahačič, Cvetežar, Filipič, Hočevar, Koren, Jeršjnovc, Kozlevčar, Markotar, Nežič, Stritar in Avgust Stanko.

Glasbena Matica je v tem razdobju organizirala tudi nekaj glasbenih predavanj pri katerih so sodelovali: dr. Dragotin Cvetežar, dr. Gojmir Demšar, Pavle Merku, Vasilij Mirk, Pavel Sivic in Dragotin Ukmar.

Dr. Gojmir Demšar

KARLO RUPEL:

iskreno čestitam tržaški GM

Predvsem izrekam v svojem in v imenu ljubljanske Akademije za glasbo vsem glasbenim delavcem na Tržaškem naše čestitke ob 20. obletnici obnove dela tržaške Glasbene Matice, je dejal rektor ljubljanske Akademije za glasbo Karlo Rupel.

Vem, je nadaljeval, da poteka njihovo delo na omejenem področju in v popolnoma drugačnih okoliščinah, kot smo jih vajeni glasbeniki v Jugoslaviji. Oni opravljajo, skupaj z vsemi kulturnimi delavci med slovensko manjšino, tudi važno narodno-obrambno delo. Prav zato jim gre toliko večja zahvala in priznanje za njihova prizadevanja.

Kaj pa vaše zveze s tržaškimi glasbenimi življenjem, se je glasilo vprašanje. Cutim tesno osebno povezanost z glasbenim življenjem Slovencev na Tržaškem, je dejal Karlo Rupel. Saj sem prejel prav v tržaški Glasbeni Matici svoje prve nauke o glasbi. Pozneje so se moji stiki s trža-

sko in je imel koncertne nastope po mnogih kitajskih mestih. Pot ga je zanesla tudi v Severni Vietnam, tam je bil skupaj z jugoslovanskimi umetniki na sprejemu, ki ga je njim na čast priredil predsednik Ho Si Minh. Še danes se Karlo Rupel spominja, kako podrobno so z njim razpravljali o kulturnih problemih Jugoslavije. Končno, Karlo Rupel je bil kot redki jugoslovanski državljani, in skoraj edini jugoslovanski umetnik, tudi v Severni Koreji.

Zdaj, kot da se je umirila njegova potovanja želja. Zdaj se ves posvečam akademiji, je dejal in že je vneto začel pripovedovati o novih mladih talentih, kot je Dejan Bravničar in v kakršnega se bo razvil mladi Božo Mihelčič. Vsekakor sodi med velike zasluge neutrudnega Karla Rupla, umetnika in vzgojitelja pa tudi organizatorja, da je danes ljubljanska akademija za glasbo povezana z mnogimi podobnimi ustanovami po Evropi in drugod. Proti koncu meseca novembra pa ga bo pot zopet zanesla v Trst, kamor bo prišel z orkestrom na turnejo po nekaterih mestih Italije. d. k.

ORKESTER GLASBENE MATICE V TRSTU, PRED POZIGOM NARODNEGA DOMA
(Slika na terasi Narodnega doma)

Od leve na desno stojijo: Ivo Rupel, Drago Širok, Ida Peric, Ivan Vouk, Dušan Stular, Jenny Stetter, Karlo Dougan, Tonček Vouk, Danilo Daneu, Karol Pahor, Sergej Ulčakar, Boris Slavik, ? Caharija, Drago Gračner, Mirko Rupel, Julij Pavletič, Josip Gruden, Viktor Gračner, Ivo Daneu; Od leve na desno sedijo: Fran Gulič, Olga Gombač, Ivan Krajnc, Slavica Mezgec, Franjo Topič (dirigent), Josip Merku, Avgust Ivančič, Zora Pegan, Vladimir Prinčič; Od leve na desno 1. vrsta: ? Karol Rupel, Marija Svagelj

29. NOVEMBRA
t. l. bo 21. uri v Kulturnem domu nastopil mešani učiteljski pevski zbor

EMIL ADAMIČ

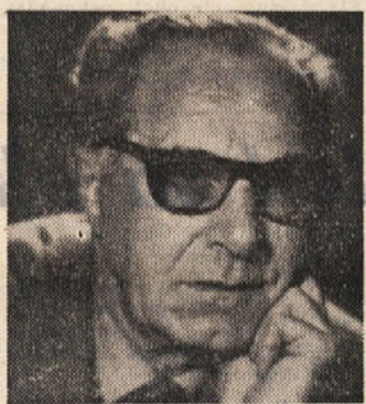
IZ SLOVENIJE

Slovenska prosvetna zveza v ljudno opozarja cenjeno občinstvo, še posebno pa slovenske šolnike, da ne zamudijo te izredne prilike

MATIJA BRAVNIČAR: GM je ena najbolj pomembnih kulturnih ustanov med slovensko manjšino

Kaj vas veže na Primorsko, to je bilo prvo vprašanje, ki smo ga zastavili profesorju Matiji Bravničarju, ko je komaj, še ves zadihani, prihitel domov s seje v akademiji za glasbo. Najtesnejše vezi, se je glasil njegov odgovor, saj sem začel svoje študije prav pri Glasbeni Matici v Gorici. No, prav s to šolo me vežejo, oziroma bolj natančno povedano, bi me morale vezati pozneje še trdnije vezi. Imenovan sem bil, takoj po vojni, za direktorja glasbene šole v Gorici, toda prehitelo me je imenovanje za profesorja na ljubljanski akademiji.

In vaši stiki s primorskimi prijatelji s področja glasbe?

Profesor Bravničar je hitel naštevati vrsto imen, ki niso znana in pomembna samo za Primorsko, marveč imajo svojo težo tudi na tehtnici kulturnih dosežkov v vseslovenskem merilu. Delal sem s Kumrom, z Rijavcem, Neffatom, s Kogojem in z mnogimi drugimi.

Tudi po vojni ni Matija Bravničar pretrgal vezi s svojimi primorskimi prijatelji, pogosto se je sestajal z njimi v Gorici in Trstu.

Pogovor je preskočil na delo tržaške Glasbene Matice in njen pomen. Zelo vestno spremljam glasbeno življenje med primorskimi Slovenci, je dejal profesor Bravničar. Po moji sodbi je Glasbena Matica poleg gledališča ena izmed najbolj pomembnih kulturnih ustanov med slovensko manjšino. Sicer pa, najbolje bi odgovoril na to vprašanje z drugim vprašanjem: kaj bi bilo, če Glasbene Matice ne bi bilo? V tem vprašanju je ves odgovor o pomenu te ustanove za slovensko

manjšino. Ona z vsem svojim delom, z vsemi uspehi in dosežki venomer dokazuje, da so primorski Slovenci tu in da tu žele ostati. Ne glede na to pa je Glasbena Matica dosegla take uspehe, ki jih ne bi bila mogla nobena podobna ustanova v takih razmerah in ob takih sredstvih.

Spomin je segel daleč nazaj in obsegel mnoge dogodke iz glasbenega življenja med slovensko manjšino. Profesor Bravničar je pripovedoval, kako so v Gorici že leta 1914 priredili prvi večer Lajovičevih pesmi.

Spet se je pogovor zasukal v sedanjí čas. Beseda je stekla o umetniškem ustvarjanju profesorja Bravničarja. Nered je govoril o sebi, o svojih uspehih, z radostjo pa je omenjal splošne dosežke na glasbenem področju. In vendar ima Matija Bravničar v

slovenski glasbeni ustvarjalnosti vidno mesto. Za svoj violinski koncert, ki so ga izvajali na raznih prireditvah, je prejel Iani Prešernovo nagrado. Med njegova najnovejša dela sodi Sonata za solo violino, v kratkem bo z njo nastopil na koncertu Dejan Bravničar. Bravničarjeve glasbene stvaritve so izvajali na mnogih koncertih v tujini, na Dunaju, v Salzburgu in drugod. V Salzburgu je mednarodna žirija ocenila kot najboljšo delo prav omenjeno Sonato za solo violino. Matija Bravničar hrani dolgo pismo svetovno znanega violinskega mojstra Ojstraha, v katerem je z laskevimi besedami ocenil Bravničarjeve kompozicije.

Iz sosedne sobe so se oglašali zvoki violine. Dejan Bravničar, sin profesorja Matije Bravničarja, je neustrahovano spopolnjeval svoj

študij nekega glasbenega dela. Pri omembi sina se je profesorju Bravničarju razjasnil obraz. Dejal je, da je sam že v rani mladosti želel postati velik violinist. Razmere so mu onemogočile študij. Zdaj se je ta želja posebila v sinu, je dejal s ponosom oče. In ne zaman. Dejan Bravničar že danes sodi med najboljše in najbolj nadarjene violiniste mlade slovenskega umetniškega rodu. Svoje spopolnjevanje je dosegel v izredno dobri šoli sovjetskega violinista Ojstraha. Dejan Bravničar je edini izmed številnih Ojstrahovih učencev, ki mu veliki mojster in učitelj, kljub veliki zaposlenosti, stalno piše. Slovenska glasbena poustvarjalnost je dobila v Dejanu Bravničarju mojstra, ki utegne še bolj osvetliti ime Bravničar v slovenski glasbeni zgodovini.

KARLO SANCIN:

o težavah prvih povojnih let

Po končani drugi svetovni vojni, ki nam je prinesla osvobodjenje, smo bili postavljeni pred nove naloge, predvsem kulturno-prosvetnega značaja. Pokazala se je potreba po duhovni obnovi, da se nadoknadi, kar je bilo v tem pogledu zamujenega in da se zamašijo vrzeli kulturno-vzgojnega značaja v novem povojnem obdobju v še vedno razburkanem življenjskem toku. Ze posledice prve svetovne vojne so bile za naše ljudstvo strahotne in so nam uničile vse, kar so tako na gospodarskem, kakor še posebno na prosvetnem področju dosegli z žrtvami in brezmejno požrtvovalnostjo naši predniki. Predvsem vse dobrine, ki so bile naš kulturni ponos, naše šolstvo, naše gledališče in naša prvotna Glasbena Matica s sedežem v Narodnem domu, ki ga je zločinska roka upepelila. Po drugi svetovni vojni nas je čakalo ogromno delo na zapuščenih ledini in treba je bilo začeti z novim oranjem, ki je zahtevalo od vsakega posameznika, kakor od celotne skupnosti nujno sodelovanje. Tako se je tudi zgodilo! Porajali so se novi

pogledi v bodočnost in rastle je novo upanje vanjo. Po osvobodilni vojni smo se lotili novega dela, novih naporov, in če sedaj govorimo ob dvajsetletnici ponovne ustanovitve Glasbene Matice, se spomnimo ob tej priliki tudi vseh težav, s katerimi se je morala boriti ob svoji obnovitvi in se žal še vedno bori. Danes je marsikaj boljše, vendar pa je bil začetek vse prej ko razveseljiv. Ni bilo na razpolago potrebnih učilnic in niti učil. Za silo smo začeli zbirati mladino deloma v mestu, deloma v bližnji okolici. Rastle je povpraševanje po glasbenem pouku. Učnih moči je bilo dovolj na razpolago, vendar pa se je delo cepilo in kot tako ni moglo nuditi enotnosti v poslovanju.

Prof. Karlo Sancin, ki je bil v šolskem letu 1945-46 poverjen za ravnatelja glasbene šole, je poučeval violino v mestu in v Skednju. Drugi profesorji so poučevali tudi v Barkovljah, pri Sv. Ivanu, na Opčinah in na svojih domovih.

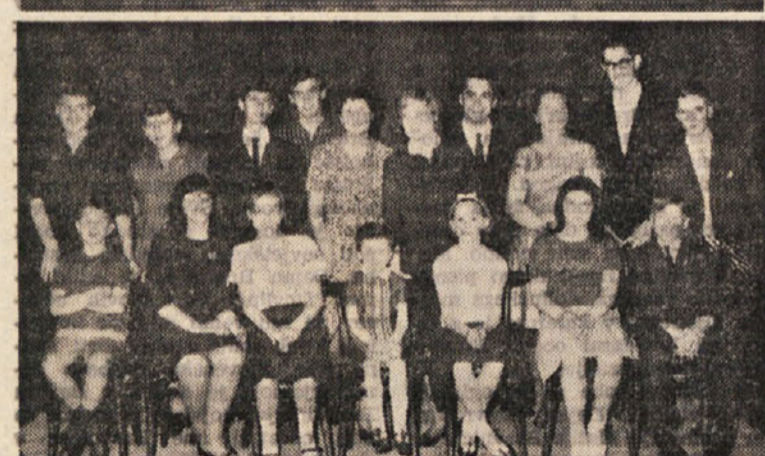
Število gojencev Glasbene Matice je čedalje naraščalo in treba je bilo misliti na to, da se

najde primeren sedež šole v mestu. Po daljšem času se je tudi ta potreba uredila, ko so bili dodeljeni šoli prostori v Ul. Ruggero Manna; vendar pa je do tega prišlo šele jeseni 1952. Na drugi strani se je pokazala potreba po obujenju pevskih zborov tako v mestu kakor v okolici. Glasbeni referent Fran Venturini je čutil potrebo, da se ustanovi poleg glasbene šole tudi tečaj za pevovalce, ki se je ustanovil v Borštu.

V šolskem letu 1945-46 se je osnoval tudi petnajstletni godalni orkester, ki je nastopal samostojno in v zvezi z gledališčem ter spremljal na koncertih naše pevce soliste, domačine.

Navzlic temu, da ni bilo v začetku delovanja glasbene šole primernih učilnic, so bili uspehi zadovoljivi, kar se je pokazalo pri zaključnih nastopih gojencev klavirskega in violinskega odseka. Produktivje so se vršile v raznih dvoranah kot n.pr. v dvorani «Kraljič» (Kino ob morju), v dvorani v Ulici Trento, v skedenjski kino dvorani in v dvorani «Zol».

k. s.

RADO SIMONITI: Uspehi Matice so dokaz kvalitete njenih pedagogov

— Kaj se ne bi že kot otrok ukvarjal z glasbo! Prvo vzgojo sem imel kar pod domačo streho, saj je bil oče poleg kmetovanja in čevljarjenja tudi organist.

Takole rad pove Rado Simoniti, če ga vprašate, od kdaj sta si tako »blizu« on in glasba. Potem je glasbeni študij nadaljeval v Ljubljani, leta 1937 nastopil prvo službeno mesto kot profesor in zborovodja »Tomislava« v Splitu, se vrnil v Ljubljano in postal vodja opernega zbora, odšel k partizanom in tu vodil znameniti zbor JA »Srečko Kosovel«, po vojni pa postal dirigent v ljubljanskem opernem gledališču. To je še zdaj.

Sicer pa je ta simpatični Bric, doma iz Fojane v Brdih, kjer se je rodil 15. maja 1914, tudi skladatelj pretežno vokalnih del — zborovskih in solističnih, ki so zaradi mehke in privlačne melodijske zelo priljubljena. Menda ni prav nikogar, ki ne bi poznal njegovih zborov »Le vkup uboga gmajna«, »Bolen mi leži«, »Za šačicu riže« ali solospjevov »Samo en cvet«, »Bosa pojdiva« in drugih.

Rado Simoniti je poleg svojega poklicnega glasbenega dela tudi prizadeven kulturno-prosvetni delavec. Kot predsednik glasbenega oddelka Ljudske prosvete Slovenije ima tudi pogostne stike z glasbenimi delavci in organizacijami zamejskih Slovencev — na Koroškem in na Primorskem. Ti stiki so zelo tesni, saj si izmenjujejo glasbeno literaturo, vsako leto se medsebojno posvetujejo o načrtih, ki so si jih začetali, Simoniti pa je menda obiskal kar vse slovenske in tudi druge zbornice v Trstu in Gorici ter drugih krajih in jim nudil svoj strokovni nasvet za uspešno delo. Pri tem sodelovanju gre tako za prijateljski kakor tudi strokovni kontakt, ki ima svoje korenine predvsem v pripadnosti istemu narodu. In o kvaliteti pevskih zborov v Trstu, Gorici in drugod na Primorskem ima Rado Simoniti izredno laskavo mnenje.

← Slike od zgoraj navzdol: Pevovski tečaj šole Glasbene Matice l. 1955; Nabrežinski otroški pevski zbor in harmonikarski orkester; Nastop gojencev podružnice šole GM na Proseku; Nastop gojencev podružnice šole GM v Trebčah

— Poglejte pravi, ali ne bi bilo lepo, ko bi izmenjevali obiske, recimo naši zbori pa slovenski in italijanski zbori z enostrano mejo! Posebno zdaj, ko se odnosi med obema državama tako uspešno razvijajo. To prav gotovo ne bi škodilo, koristilo pa bi!

O tržaških glasbenikih, tistih, ki končujejo šolo Glasbene Matice, pa pravi Simoniti takole:

— Dokaz njihove kvalitete je, da so prav vsi vselej sprejeti na konservatorij Tartini v Trstu. Ali ni to tudi dokaz kvalitete slovenskih glasbenih pedagogov na tej šoli? In prav čudi me, da kljub uspehom Glasbene Matice v Trstu še dozdaj ni dobila nobene podpore od oblasti!

Ni pogovora s Simonitijem, da ne bi beseda nanesla tudi na zbor »Srečka Kosovela«, s katerim je obšel že med vojno in prva leta po njej lep kos sveta. Prav s ponosom omeni, da je bil »Kosovel« prvi jugoslovanski zbor, ki je z odra Teatra Verdi v Trstu zapel slovensko pesem! Spomini na tiste čase so še vedno živi in najbrž pri vseh, ki so sodelovali, ne bodo zamrli nikoli. »Kosovel« pa je tudi dokazal — doma in na tujem — da so Primorci izvrstni pevci. In danes mnogim nekdanjim »Kosovelovcem« koristno prenašajo znanje,

ki so si ga pridobili pod taktirko Rada Simonitija, na manjše zbornice v primorskih mestih in vaseh na tej in na oni strani meje.

— Tovariš Simoniti, še nekaj vprašanj kot skladatelju in dirigentu. Kot skladatelj ste tudi priredili vrsto slovenskih narodnih pesmi za zbor ali za soliste. S katero harmonizacijo ste po vašem mnenju najbolj uspeli?

— S pesmijo »Kaj ti je deklacija«. To pesem je pel Bidovec, preden so ga ustrelili, in ko sem jo prirejal, sem to delal s posebnim občutjem, ki vam ga danes ne bi znal več razložiti.

— Kot opernemu dirigentu pa vam je najbolj všeč?

— Prodana nevesta in Verdi seveda!

— In še vprašanje skladatelju: Kaj imate trenutno v delu?

— Enodejanko »Partizanka Ana«. Obravnava, kot že naslov pove, narodnoosvobodilni boj. Kot dirigent v Operi prav zdaj pripravljam »Trubadurja«, pozneje pa se bom lotil še »Carmena«. In to bi bilo za prvo silo nekako vse! Skoraj pa bi pozabil! Na plošče bom posnel Försterjevega »Gorenjskega slavčaka« v novi tekstni predelavi Smiljana Samca, tudi tržaškega rojaka in nekdanjega »Kosovelovca«.

Goriški zbori se pripravljajo na vokalni nastop v Sovodnjah

Odkritje spomenika padlim partizanom, ki je napovedano za konec meseca novembra v Sovodnjah, bo nudilo lepo priložnost za nastop goriških pevskih zborov. Vokalni vložek na svečanosti bo namreč dal celotni prireditvi bolj slovesen videz. S tem se bo mogoče izogniti goli uradni otvoritvi, ki ne doseže svojega namena, predvsem pa ne seže do srca.

V kolikor nam je doslej znano, se na nastop ne pripravljajo samo pevci iz Dola in s Poljan ter iz Ronk in Steverjana, kjer pevski zbori redno vadijo, ampak so se za to priložnost zbrali tudi pevci v Standrežu in Doberdolu. V Standrežu se je okoli pevovodje Franca Lupina zbralo nekaj desetih pevcev, pretežno mladih fantov, ki se pridno vadijo za so-

vodenjski nastop. Prav tako so imeli tudi doberdolski pevci že nekaj vaj. V tej vasi je namreč lepo število dobrih pevcev, ki so vrsto let tvorili izrazit in ulit pevski zbor Ravno ob pripravah za sovedenjski nastop so nekateri izrazili željo, da bi bilo zelo lepo, če bi se pevci spet odločili za redne vaje. Ideja je vredna pohvale, vendar pa se nam zdi, da se bo uresničila sama od sebe, če se bodo pevci vedno pripravljali z nekim namenom: sedaj za odkritje spomenika v Sovodnjah, drugič za drug konkreten primer. Ker so pevci glasbeno že izučeni, je potreben majhen napor, pa je uspeh tu. Težave, seveda, ne bodo odpadle, toda trdna volja pogosto premaguje nepremostljive ovire.

g. v.

Kulturno-prosvetni pregled za oktober

1. P. d. Ivan Cankar otvori novo društveno sezono s predavanjem Filiberta Benedetiča in nastopom članov SG o kulturnem poslanstvu Slovenskega gledališča.
2. Nastop komornega zbora »Jacobus Gallus« v župni dvorani v Barkovljah.
4. V p. d. Slavko Škamperle informativno predavanje o Slovenskem gledališču in nastop članov SG.
4. V prosvetnem krožku »Zvezda« v Podlonjerju bo praznik grozdja z nastopom podlonjerskih pevcev.
4. Umestitev komisije natečaja RAI za izvirne slovenske novele; predsednik prof. Martin Jevnikar, člana prof. Alojz Rebula in dr. Boris Sancin.
6. Začetek vaj mladinskega pevskega zbora na Opčinah v okviru Glasbene Matice.
6. V klubu »Simon Gregorčič« v Gorici predavanje o Slovenskem gledališču in nastop članov SG.
7. V p. d. Barkovlje informativno predavanje o Slovenskem gledališču z nastopom članov SG.
8. V prostorih Glasbene Matice v Nabrežini začetek pevskih

- vaj zbora p. d. »Igo Grudena«.
8. Interna proslava ob 20-letnici ustanovitve slovenske trgovske akademije v Trstu.
9. V p. d. »Slavko Škamperle« srečanje članov bivših mladinskih društev v Trstu.
10. Godbeno društvo »Kras« priredi ob zaključku sezone promenačni koncert na trgu v Doberdolu.
12. V p. d. »Andrej Cok« in p. d. »Opčine« informativno predavanje o Slovenskem gledališču s kulturnim programom članov SG.
12. Otvoritev četrte sezone Slovenskega kluba v Ul. Geppa z nastopnim govorom dr. Roberta Hlavatyja in sodelovanjem zbora »Jacobus Gallus« pod vodstvom Ubalda Vrabca.
12. V Zgoniku predavanje inž. Grgiča o vinogradništvu in kletarstvu.
13. V p. d. »Igo Grudena« v Nabrežini in v p. d. »Lonjer-Katinara« informativno predavanje o Slovenskem gledališču.
13. V Repnu predavanje inž. Grgiča o vinogradništvu in kletarstvu.

13. V klubu »Simon Gregorčič« v Gorici predavanje dr. Branka Rustje o »Neznanem svetu jazza«.
15. V mali dvorani Kulturnega doma predavanje dr. Franceta Srakarja o »Slovenski odpravi na Kavkaz 1964« s prikazovanjem diapozitivov.
16. V klubu »Simon Gregorčič« v Gorici predavanje dr. Franceta Srakarja o »Slovenski odpravi na Kavkaz 1964«.
17. Marijina družba v Ul. Risorta priredi nabožno igro iz japonskega življenja »In bog je hodil po ruševinah«.
17. Nastop Veselih planšarjev v Marijinem domu v Rojanu in župnijski dvorani v Bazovici ob obletnici otvoritve Slomškovega mladinskega doma.
19. V mali dvorani Kulturnega doma predavanje prof. Slavka Kreuča in Rudija Hoenna iz Nove Gorice o Simonu Gregorčiču s prikazovanjem diapozitivov.
19. Ob 20.30 v Slovenskem klubu predavanje prof. Slavka Kretiča in Rudija Hoenna iz Nove Gorice o Simonu Gregorčiču s prikazovanjem dia-

- pozitivov
21. V župnijski dvorani v Standrežu predavanje misijonarja Rudeža c afriških misijonih in B. Breclja o družini z diapozitivi.
22. V p. d. Skedenj informativno predavanje o Slovenskem gledališču s kulturnim programom članov SG.
22. V organizaciji SHLP v mali dvorani v Ul. Madonnina informativno predavanje o Slovenskem gledališču ob sodelovanju pevskega zbora »Jacobus Gallus«.
22. V p. d. »Ivan Cankar« predavanje s skioptičnimi slikami »Gradovi Slovenije«.
23. V p. d. »Vesna« v Sv. Križu informativno predavanje o Slovenskem gledališču.
24. V župnijski dvorani v Standrežu misijonska prireditev z igrami, petjem in deklamacijami.
24. V katoliškem domu v Gorici misijonska nedelja z uprizoritvijo igre Zore Piščančeve »Zmagala je ljubezen«.
25. V p. d. Posek-Kontovel informativno predavanje o Slovenskem gledališču.
26. V srenjski dvorani v Borštu

- informativno predavanje o Slovenskem gledališču.
26. V Slovenskem klubu predavanje prof. Andreja Budala o temi »Usode pravnega čuta drugod in pri nas«.
27. V p. d. »Igo Grudena« v Nabrežini predavanje s skioptičnimi slikami »Gradovi Slovenije«.
27. V klubu »Simon Gregorčič« v Gorici predavanje dr. Rafka Dolharja o temi »Potovanje na Svedsko« s prikazovanjem diapozitivov.
28. V Kulturnem domu otvoritev sezone SG s premiero Cankarjevih »Hlapcev«.
29. V Ljudskem domu v Trebčah informativno predavanje o Slovenskem gledališču.
30. V Kulturnem domu prva ponovitev SG Cankarjevih »Hlapcev«.
30. Nastop komornega zbora »Jacobus Gallus« v dvorani p. d. Barkovlje.
31. V Kulturnem domu druga ponovitev SG Cankarjevih »Hlapcev«.
31. V Marijinem domu v Rojanu kulturna prireditev z govorom prof. Alojza Rebule in z dijaško igro »Zupnik iz cvetočega vinograda«.

DELOVANJE OBČINSKE ZDRAVSTVENO-HIGIENSKE SLUŽBE

Septembra in oktobra v Trstu nobene zastrupitve z gobami

V poročilu občinskega oddelka za zdravstvo in higieno o delovanju zdravstveno-higienske nadzorne službe v septembru in oktobru je...

Ob najboljši kritičnem položaju je bila tako močno okrepjena nadzorna služba tržaške občine...

Nadzorna služba, ki se ukvarja z zaščito javnega zdravja in z borbo proti pomarančnemu živilu v prodaji...

predvaja danes, dne 14. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni Columbia film - proizvajalec Otto Preminger:

IL CARDINALE (KARDINAL) Igrajo: TOM TRYON - ROMY SCHNEIDER - CAROL LYNLEY JOHN SAXON - JOHN HUSTON - RAF VALLONE

Kino na benciniah predvaja danes, dne 14. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film Metro v Panavision: una Rolls-Royce Gialla

KINO PROSEK-KONTOVEL predvaja danes, dne 14. t. m. z začetkom ob 16. uri barvni veletilm Universal: MARNIE

ZERIAL VAS VABI, da si ogledate NOVO RAZSTAVO POHIŠTVA in Ulici Madonnina 18 TRST

OBIŠČITE ŠLANDROV DOM

RADOVLJICA NA NOVO PREUREJEN DOBRA RESTAVRACIJA IZVRSTNA PIJAČA SOLIDNE CENE

UNIVERSALTECNICA RADIO - TELEVIZORI - AVTOMATIČNI IN SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI - HLADILNIKI - ELEKTROGOSPODINJSKI PREDMETI: CANDY - REX - CGE

TRAD-TRIESTE di S. BOLE TRIESTE - VIA CICERONE 8/II

CASINO PORTOROŽ PORTOROSE ROULETTE CHEMIN DE FER BACCARÀ

ELETTO MARKET di VALERIO SPETTI PEČI NA PREGOM IN KERAMEN PRIZNANIH ZNAMK

TRST - Uil. Boccacini 3 POŽAR ARTEMIO TOVORNI PREVOZI

Goriško-beneški dnevnik

OB VELIKEM OGORČENJU GORIŠKIH OPERATERJEV

Tržaška železniška direkcija predlagala Rimu odložitev koncesije Gorici za mednarodni promet

Kot pretvezo za preklic navaja pomanjkanje strokovnega osebja in naprav - Ostra protestna brzojavka predsednika inž. Rigonata

Goriškemu kolodvoru so preklicali obljubljeno pravico sodelovanja v tovornem prometu nasproti tretjim državam.

Zato je intervencija predsednika tržaškega železniškega združenja, inž. Quirino Rigonata, ki je postal večkrat državnemu podtajniku za transporte Maminirona in glavnemu ravnatelju železniške uprave v Rimu brzojavko z naslednjo vsebino:

V ŠTEVERJANU IN DOBERDOBU Prihodnji teden izplačilo podpore oškodovancem po toči Za Števerjan je na razpolago 1.080.000, za Doberdob pa 640.000 lir

Prvi sneg v hribih Hladni val nam je večerj prinesel prvi sneženi obrok, ki ga je bilo mogoče videti tudi iz Gorice.

Ustanovni zbor zveze goriških avto prevoznikov V restavraciji pri Rdeči hiši bo danes ustanovni občni zbor zveze goriških avto prevoznikov, ki jo je predlagal na sestanku prejšnje nedelje spediter Ignazio Internartolo.

KO JE HOTEL NA AVTOBUSU Vlak pri Krminu povozil prodajalca rib iz Tržiča Lokomotiva ga je odbila s proge na nezavarovanem kraju

Marmornata plošča ji je padla na nogo Včeraj okrog 12.30 ure se je 12-letna Gabriella Giusto, ki stanuje v Uil. Colombo 8, igrala v domači dnevni sobi.

S postelje je padel Včeraj dopoldne okrog 10.30 je prišel 35-letni Paolo Vončina iz Uil. Fatti 46, zopet po pomoč v bolnišnico, kamor se je v zadnjih mesecih že večkrat zatekel.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE LA GORIZIANA GORICA - Uil. Duca d'Aosta 180 - Tel. 28-45 - GORICA

Zahvalna nedelja ob zaključku kmetijskega leta Kot je že nekaj let v navadi, bodo danes v Gorici in po drugih krajih praznovali zahvalno nedeljo ob zaključku kmetijskega leta, ki se zaključuje s v. Martinom.

NA POVABILO PROSVETNIH ORGANIZACIJ Folkloristi iz Ločnika in Seghizzi uspešno nastopili v Celju in okolici Pomembnost kulturnih izmenjav za medsebojno spoznavanje

V soboto in nedeljo sta bila folklorna skupina iz Ločnika »Dančevini di Lucinico« in moški pevski zbor »Seghizza na Stajerskem, kjer sta imela več nastopov.

Kino v Gorici CORSO. 14.00 - 22.00: »Prima vittoria«, J. Wayne, K. Douglas in P. Neal; ameriški črnobeli kinemaskopski film.

Kino v Tržiču NAZIONALE. »Jim il Primos, Cameron Mitchell; barvni film. AZZURRO. »Sette uomini d'oro«, Rossana Podestà, Philippe Leroy in Gastone Moschin; kinemaskopski barvni film.

Razstave V galeriji »Fru Locca« v Gorici bo od 15. do 26. tm. razstavljal tržaški slikar Ottone Griselli.

Razna obvestila Društvo za zavarovanje goveje živine v Sovodnjih sporoča svojim članom, da bo cemitelj živali v nedeljo, 21. novembra.

Darovi in prispevki Za kravno banko v Gorici je upravni odbor goriške mestne hranilnice daroval 25.000 lir.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Prispevek literarnemu natečaju 8. slovenskega športnega tedna

Športni dan tržaške slovenske mladine v letu 1938

Po naporni hoji so se udeleženci športnega dne zbrali pred fotografom

Tudi mi, ki smo bili takrat v etičnih časih, veselji in nasmejani, polni živeljske sile in moči, prav tako, kakor naša mladina danes, tudi mi smo imeli svoj športni dan...

prostoletja drugega, ko pa me ni stala hotela počakati. Za smelo sem prav tistega dne prvič obula nove športne čevlje, ki so bili okovani z žebelji in torej sijajni za telet...

posameznih ekip, potem malica, pet-je žele in igre vse tja do popolnega popoldneva, ko smo se odpravili proti domu oziroma proti Adamiču...

Odbor športnega združenja BOR se toplo zahvaljuje vsem, ki so na kakršen koli način pomagali pri organizaciji 8. slovenskega športnega tedna

Kdo je bil pobudnik tega športnega dne, ne vem, mislim pa, da so bili to štempiharji. Na njem je sodelovalo sedem ekip: tri štempiharske, dve študentski in dve sentjakobski.

Današnji mladini je gotovo že znano, da so takrat obstajale štiri mladinske skupine: študentska, štempiharska, sentjakobska in Meqnamonti. Da niso ti zadnji sodelovali na tem športnem dnevu je pa res čudno glede na njihovo edino športno udeleževanje...

OLGA BAN

KOŠARKA PRVENSTVO C LIGE

Danes prve borbe in koši

Od tržaških petork Hausbrandt najboljša

Danes se bo začelo košarkarsko prvenstvo C lige. Izmed tržaških predstavnikov v C ligi ima Hausbrandt največ možnosti za boljše uvrstitve.

DOMAČI NOGOMET

- III. AMATERSKA KATEGORIJA Ob 8.30 na igrišču Pozziane ALABARDA DARWIL - BREG Ob 10.30 v Nabrezju LIBERTAS PROSEK - VESNA

ARETTA ULTRA THIN med elegantnimi in preciznimi urami je naicenejša znamka. Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA» Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-I. nadstropje

HOTEL SLON LJUBLJANA

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vdružuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami: redno linijo okoli sveta redno linijo z Južno Ameriko redno linijo z zahodno Afriko ter tudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.

TUDI TOKRAT NOBENEGA UPANJA?

Triestina z Vidonisom v napadu proti Savoni

Triestina je večeraj odpotovala v Savono, kjer jo čaka tekma s tamkajšnim enajstorico. Da je poraz skoraj neizbežen, je potrdil sam kapetan in trener moštva Sadar...

Tuji mladenič na obisku

Bernard Grun pri Wolfgangu Mozartu

Orkestru in občinstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Nasmehlji se je, se globoko poklonil in dal znamenje, da se opera začne.

Dvoje poučnih knjig:

ZGODOVINA ČLOVEŠTVA in ZLATI FARAON

Druga knjiga je prevod romana Karla Brucknerja. Avstrijski pisatelj je napisal že več podobnih knjig in dobil vrsto priznanj.

NOGOMET DANES

Table with columns for teams and scores: ALIGA (9. KOLO), BLIGA (11. KOLO), A SKUPINA CLIGE.

JOSIP JURČIČ: 16.

LEPA VIDA

Musolino, je bil s tem tudi žaljen. Torej se je jezno vzpel in grobo odgovoril vso istino: «To je tisti, ki za Paolijem ostanke pobira, tisti, ki sem ga večeraj videl tudi pri morju hoditi z ono žensko, ki je pred dvema letoma nama ušla ali pravzaprav le Paoliju, on jo je v Benetkah imel. Na, ali ste zadovoljni s to novico? Ali pa jo morda že veste. Midva sva časi govorila o tem, zato sem mu ravno zdaj pravil, da sem jo videl. In z vami je šla. Vas si človek pač lahko zapomni, za eno glavo...»

kategera je bilo strah, kaj utegne še priti iz tako naglo in strašno razkritega tajnega greha.

«Ljudje, kaj so mi ljudje! Kje je oni? Paoli, jaz ga hočem imeti. Zakaj je pobegnil? Brate, ali je res?» S trdom ga je bil pregovoril, da je pustil Italijana in da so odšli, češ da gre iskat Paolija. Anton je bil nekaj časa potem tak zmeden, da se je dal v gostilnico peljati, da ni videl, kaj je bil Musolino zapustiti tu. Ali medtem je mislil in razni služaj, razne podobne izkušnje, prikazni, besede, celo molčanje njeno, čas, vse vkup mu je vrel po glavi in strinjalo se v podobno.

Devetnajsto poglavje

Večer se je bližal, a vedno je še župnik Samorod v velikih skrbeh čakal v gostilni svojega brata Antona, ki je bil popustil ga in šel iskat Italijana Paolija. V navadnih stvareh je imel dober svet starejšega brata duhovnika vselej veljavno pri Antonu, ali kadar je govorila strast, tačas bi bil župnik zastoj govoril. Tako tudi danes župnik ni nič opravil, ko ga je prošil, naj skuša mirno premisliti stvar in ne prenačljeno delati. Kakor vihar je Anton zdiral po mestu s prisego, da mora najti Italijana. Župnik je boga molil, da bi se bratu ne posrečilo dobiti Paolija, kar vedel je, da tu mu pojde za življenje in smrt. Zatorej se v strahu ni upal ganiti nikamor in minute so mu bile dolge kot ure.

umakne doma, naj se dobro in kam dalje skrje, dokler moža prva divja jeza ne mine. Kajti kaj bode Anton z ženo storil, tega si župnik misliti ni upal; kakor je pa brata poznal, bal se je najhujšega.

«Nisem ga našel, usel mi je za danes,» reče Anton zamolklo. «Bog je tako hotel, da ne storiš česa v naglosti, kar bi ti kasneje žal bilo, kadar stvar hladno premisliš.» «Zal? Meni žal? Morem li ga večkrat ubiti, gada? Ko bi imel vsaj sto src, da bi ga stokrat zabolil? Bog? Kaj ima bog tu opravka? Zakaj ga ni z nebesko strelo zadel ali v zemljo pogreznil tačas, ko mi je prinesel hudica s seboj v hišo. Zato naj zdaj meni delo prepusti in jaz ga dovršim, če sam zraven devetkrat poginem.»

«Ne boj se zame. Poginem ne prej, preden ne kaznujem obeh. Njega in nje.» (Tu dà Anton svoji ženi ime, ki ga nismo zapisali.) «Ha-ha-ha! Pojdi sem in pljuni mi v obraz, brate! Jaz nisem moli, se stara krmečljava baba, ki sama sebe ozablja, ne bi se bila dala tako grdo za nos voditi, tako slepariti, kakor sem se dal jaz Brate, zaničju me, prosim te, smej se mi. Smešen sem prekleto! Uteče mi žena za laškimi fantazinom. Kadar se ga naveliča, tedaj nazaj zopet k meni in jaz vsaki poveljki rad verjamem! Povedi mi, ali bi bil še kdo verjel. Povedi mi, kako jo naj zadavim?» «Kazen prepustiti bogu, njegova je sodba. Ona je tudi dovolj kaznovana za svojo mlado lahkomišelnost, skesana je, še bog ji bode odpustil,» reče župnik.

ne samo mene, ne, ne samo mene!» vpje Anton in iskře se mu divje oči.

«Zapustila je mlado dete svoje, dete moje Mačka bi se s tigro v boj spustila, preden bi svoje mlado ostavila in šla, plaha zajka brani svoj zarod, le Basničjeva prekleta hči je mogla svoje dete zapustiti in za tujim obrazom ubegniti! In to mi svetuješ ne kaznovati? Bog tega ne sme odpustiti. Pa če hoče on, Anton Samorod noče, veš, čuješ? Ko bi bila samo mene pustila, dejal bi bil morda, pa je morda; prestar, pregrd sem ji, prepust, naj ide, naj se nastiti... (govor Antonov je bil tu nadalje nezapisan) »pa naj se ne prikaže več. Ali ženska, ki more svoje dete zapustiti, ki prestane biti mati, ne more pri meni živeti. Si li že slišal kdaj o taki materi? Nisi! Vida sama je to mogla in glej, jaz sem to žensko rad imel, jaz. Ali te ni sram takega brata? Zakriješ si oči in med prsti so mu tekle solze od silne jeze.

Kaj je mogel župnik na take besede odgovorjati? Kar bi bil rekel, bilo bi olje v ogenj. Na molčita nekaj časa. Anton potem je zdaj pa zdaj v mizo zarenčil, znamenje, da se mu divje misli v možganih dalje razpletajo. «Piij, potem ideva počivat in jutri bodeš boljše sklepal, kar ti je storiti,» reče župnik.